

աջից՝ Ունուսխելի առուն, որ ոռոգում է վարտելիա, Խիլմոգրետ գեղերը: Մածալախեթի առուն՝ Բացա, Բջիա-բերդ եւ Սագարա առուն, որ ոռոգում է Սուազարա, Գորգոթախան, Խան գեղերը եւ սրանց եայլաները: Արզանուչի առուակը թափում են ձախից Լոռի եայլաների ջրերը, որոնք իջնում են Ջեգերիայից, Ուտտից, Տանձոտից եւ Կապտախոռի ջուրը Սալաջուր լեռներից, Սախրէյի առուն, որ բղխում է Կոկեվա լեռներից եւ այս երեք առունները միանալով՝ կազմում են Արաւետի առուակը, որն իջնում է ձալայից գէպի հիւսիս, ընդունելով Կարջէտի, Կոնխայի, Սագարայի առուները, որոնք ոռոգում են Ութամասի, Օրդիցի, Մենրիստի, Ջամարգարգեղի, Տափծերի աւրակները, բերդերը: Առաւետ առուի շուրջը տասի չափ ամրոցներ կան, որոնցից իւրաքանչիւր ջուկ-ջուկ անուններ ունի: Եթէ մանրամասն ամէն մի աւերակի, դղեակի, վանքի անունները դրի առնուին. մի քանի հատոր կարելի է լցնել: Այսպէս էլ ձորոխի Աւազանի ամէն մի առուի շուրջը պատած է հին քաղաքակրթութեան բեկորներով, որոնք դատապարտուած են իսպառանհետանալու: Թէ ի՞նչ մեծ քաղաքակրթութիւն, ի՞նչ խիա բնակչութիւն է ունեցել, վկայում են այդ բոլոր աւերակները եւ նրանց կերտուածքը:

Արզանուչի բերդի Ձեհէնէմ - Դերէ (դժոխքի ձոր) ցած իջնելով՝ Արզանուչը